

Tukevatko seuraavan sukupolven sosiaaliset mediat ihmisten ja yhteisöjen kasvua?

Yhteiskunnallinen polarisaatio ja heimoutuminen on nostanut vahvasti päätään viime vuosina. Center for Humane Technologyn perustajan Tristan Harrisin mukaan polarisaation taustalla on sosiaalisten medioiden dynamiikka. Kuinka kehityspsykologia voi informoida kukoistusta ja kasvua tukevien seuraavan sukupolven sosiaalisen medioiden syntyä?

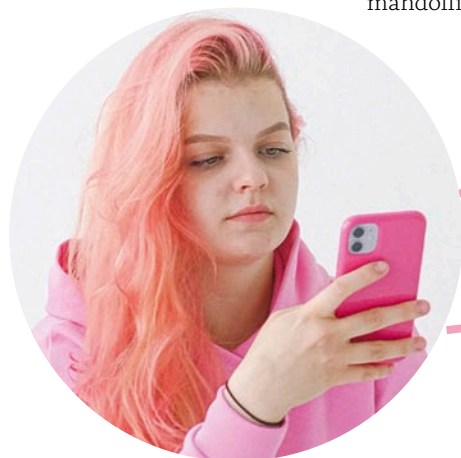
TEKSTI: MIKAEL SEPPÄLÄ

Useimmat isot sosiaaliset mediat ovat ilmaisia käyttäjilleen, joten niitä rahoitetaan mainostuloilla. Taustalla olevat yritykset saavat enemmän mainostuloja, kun ne pystyvät algoritmien avulla kohdentamaan markkinointia niille yksittäisille henkilöille, joille se on otollista. Käyttäjien ymmärtämistä tehdään alustoille ja tarvittaessa henkilöistä muista lähteistä yhdistettävän datan avulla.

Et ole vain käyttäjä, sinä olet sosiaalisten medioiden myymä tuote

Mitä enemmän käyttäjiä sosiaalisen median alustoilla on ja mitä enemmän niillä on heistä dataa, sitä paremmin alustat voivat kohdentaa markkinointia ja saada lisätuloja. Tämän vuoksi sosiaalisten medioiden alustat pyrkivät käyttämään tekoälyä käyttäjiensä pitämiseen alustalla mahdollisimman usein ja pitkään.

Tämä siksi, että alusta olisi mahdollisimman

Moni liikkuu näiden sosiaalisten tietämisen muotojen välillä ja valitsee soveltuvan tavan sosiaalisen tai tiedollisen kontekstin perusteella.

houkutteleva markkinoinnista maksaville ja toisaalta, että alustoille karttuu enemmän tietoa käyttäjistään.

Tristan Harrisin (2020) mukaan juuri tässä toimintalogiikassa piilee eettisiä ongelmia. Käyttäjän, ihmisen kannalta ei välttämättä ole edullista käyttää sosiaalisia medioita kasvavassa määrin ja tekoälyt, joilla alustat edistävät niillä pysymistä, taannuttavat ihmisiä kohottamisen sijaan. Kun tähän yhdistetään se, että sosiaaliset mediat voivat tuoda yhteen samalla tavalla ajattelevia ihmisjoukkoja, ovat ainekset heimoutumiselle ja yhteiskunnallisen polarisaation synnylle kasassa.

Tiedon moninäkökulmaisuus

Usein kauhistellaan sitä, miten virheellinen tieto leviää, vaikka on olemassa kiistatonta, tieteellistä tietoa. Tieto on kuitenkin useimmiten sosiaalisesti välittynyt eli meillä on harvoin suoraa kokemusta siitä, mihin tieto perustuu.

Kohdatessamme tilanteita, joissa eri lähteistä saamamme tieto on ristiriitaista, on merkittäviä eroa tavoissa, joilla ihmiset tekevät selkoa siitä, mikä on relevanttia ja mikä ei. Osa saattaa valita sen näkökulman, jonka luotetut lähipiirissä olevat ihmiset jakavat. Toinen ryhmä kuuntelee ja uskoo niitä, joita pitävät

auktoriteetteina. Kolmas ryhmä uskoo tieteeseen. Neljäs ryhmä toivoo, että voisimme diskuteerata siitä, miten kukin näkee tilanteen ja luoda jaettua ymmärrystä sen

Tekoälyt, joilla alustat edistävät niillä pysymistä, taannuttavat ihmisiä kohottamisen sijaan.

Kehitys ihmisenä ei pysähdy, kun kasvamme lapsesta aikuiseksi, vaan se jatkuu läpi elämän.

perusteella. Ja moni liikkuu näiden sosiaalisten tietämisen muotojen välillä ja valitsee soveltuvan tavan sosiaalisen tai tiedollisen kontekstin perusteella.

Kehityopsykologia kuvaa aikuisiän kehitystä

Kehityopsykologinen näkökulma tarjoaa paljon näiden erilaisten sosiaalisen tietämisen muotojen ymmärtämiseen, mutta ala on sen verran uusi ja abstrakti, ettei se ole vielä lyönyt isosti läpi. Kehitys ihmisenä ei pysähdy, kun kasvamme lapsesta aikuiseksi, vaan se jatkuu läpi elämän. Yksinkertaistetusti aikuisiän psykologisessa kehityksessä on kyse kasvusta kohti laaja-alaista viisautta sekä aikaisempaa kompleksisempien tilanteiden käsittelyä, joissa muuttujia on enemmän ja joissa jokainen konteksti vaatii omanlaisia vasteita.

Kun tapamme käsitellä laaja-alaisempia tilanteita ja niihin liittyvää kompleksisuutta paranevat, polarisaatiokin vähenee. Kun sosiaalisuutta ei tarkastella kilpailuasetelmana, jossa toiset ovat oikeassa ja toiset väärässä, keskeiseksi tavoitteeksi muuttuukin erilaisten ryhmien arvostaminen ja näiden keskinäisen yhteistoiminnan edistäminen.

Kehityopsykologian valossa kehitetyt sosiaaliset mediat

Tristan Harris (2021) esittää, että jos sosiaalisia medioita kehitettäisiin niitä käyttävien ihmisten kasvun ehdoilla, tekoäly voitaisiin valjastaa ihmiskunnan kehityksen airueiksi. Sitä voitaisiin räätälöidä johdattelemaan ihmisiä tilanteisiin, joissa heidän omat ymmärryksen luomisen mekanismit eivät ole riittäviä. Mutta tavoilla, jotka auttavat heitä

LÄHTEET

Joshua Fields. 2019. *Hacking Consciousness. Rebel Wisdom* -haastattelu. <https://rebelwisdom.co.uk/37-film-content/tech/603-hacking-consciousness-joshua-field>
Tristan Harris. 2020. *The Social Dilemma*. Dokumenttielokuva. Saatavissa: <https://www.humanetech.com/the-social-dilemma>
Tristan Harris. 2021. *Your Undivided Attention Podcast 28 – Two Million Years in Two Hours: A Conversation with Yuval Noah Harari*. Saatavissa: <https://www.humanetech.com/podcast/28-two-million-years-in-two-hours-a-conversation-with-yuval-noah-harari>

Kun tapamme käsitellä laaja-alaisempia tilanteita ja niihin liittyvää kompleksisuutta paranevat, polarisaatiokin vähenee.

ymmärtämään paremmin tilanteen kompleksisuutta muun muassa tuomalla heidän tuekseen ihmisiä, jotka kykenevät käsittelemään tilannetta siihen sopivalla ajattelulla.

Consciousness Hacking on globaalisti noin 20 maassa toimiva yhteisö, joka pyrkii edistämään inhimillistä kukoistusta. He pitävät teknologioita keskeisessä asemassa globaalin psykologisen, emotionaalisen ja henkisen hyvinvoinnin kehittämisessä. Yhteisön taustalla olevan yrityksen toimitusjohtaja Joshua Fields (2019) työskentelee monien suurten sosiaalisten medioiden kanssa ihmisten kasvua tukevien näkökulmien tuomiseksi osaksi niiden toimintaa. Aika näyttää, kykenevätkö seuraavan sukupolven sosiaaliset mediat taklaamaan synnyttämiään ongelmia, mutta monia ratkaisun ituja on jo olemassa. ■

YTM, KM, KTM, MBA Mikael Seppälä työskentelee projektiasiantuntijana Laurea-ammattikorkeakoulussa. Työn ohella hän edistää kompleksisuus- ja systeemijattelun käytännön sovelluksia *Systems Change Finland* -Systeeminen muutos Suomi ry:ssä.